

Bài 19. CÁC BIỆN PHÁP CHĂM SÓC CÂY TRỒNG (1 tiết)

I. MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài này, GV phải làm cho HS :

1. Biết được ý nghĩa, quy trình và nội dung của các khâu kĩ thuật chăm sóc cây trồng như làm cỏ, vun xới, tưới nước, bón phân thúc...

2. Có ý thức lao động có kĩ thuật, tinh thần chịu khó, cẩn thận.

II. NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Phân bố bài giảng

Bài có 4 phần, trọng tâm của bài phân bố đều ở các phần.

I. Tỉa, dặm cây

II. Làm cỏ, vun xới

III. Tưới, tiêu nước

IV. Bón thúc phân

2. Một số kiến thức bổ sung

Nước là chất chủ yếu nhất đối với sự sống và nó cũng rất cần thiết cho sản xuất nông nghiệp. Sử dụng nước có hiệu quả là rất quan trọng trong canh tác. Vì vậy chúng ta cần hiểu sự chu chuyển của nước và những yếu tố giúp cho việc sử dụng nước có hiệu quả.

– Vòng chu chuyển nước trên hành tinh thông qua lực của năng lượng mặt trời và được minh hoạ như sau :

Đầu tiên mây được hình thành từ sự bốc hơi nước của biển và rừng. Mây di chuyển và rơi xuống đất thành mưa. Nước mưa tạm thời đọng trên cây cỏ và trong đất, di chuyển theo nhiều cách như bốc hơi, chảy trên mặt đất (nguồn nước của sông, ngòi). Sau cùng nước mưa trở lại biển và lại thành mây.

– Nguồn nước của đất là mưa. Tuy nhiên chỉ một phần của nước mưa được cây cỏ sử dụng, phần còn lại bị mất đi bằng nhiều cách.

Lượng mưa hữu hiệu là tổng lượng mưa được dự trữ trong đất được cây cỏ sử dụng. Lượng mưa hữu hiệu là nguồn lực cho cây cỏ, động vật và sản xuất nông nghiệp. Lượng mưa hữu hiệu tăng lên tùy thuộc vào lượng mưa, loại đất,

mật độ thảm thực vật, địa hình... Đất có nhiều chất hữu cơ thì hấp thụ nhiều nước hơn.

- Các biện pháp làm tăng lượng mưa hữu hiệu cho nông nghiệp :
- + Tăng thêm chất hữu cơ cho đất để đất giữ nước tốt.
- + Tạo thảm che đất bằng thực vật và chất hữu cơ để giảm sự xói mòn đất.
- + Đào hồ, đắp đập.
- + Làm ruộng bậc thang để làm giảm sự mất nước.
- + Trồng rừng là biện pháp hữu hiệu nhất để tăng thêm lượng mưa hữu hiệu.

III. GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Chuẩn bị bài giảng

1.1. Chuẩn bị nội dung

Nghiên cứu SGK, tham khảo các tài liệu liên quan và tìm hiểu thực tế ở địa phương.

1.2. Chuẩn bị đồ dùng dạy học

Phóng to các hình 29, 30 SGK và sưu tầm các tranh vẽ khác có liên quan đến bài học.

2. Các hoạt động dạy học

2.1. Hoạt động 1. Giới thiệu bài học

Sau khi ghi đầu bài lên bảng, GV nêu lên sự cần thiết của các biện pháp chăm sóc đối với cây trồng : chăm sóc gồm những biện pháp kĩ thuật có tính quyết định đến sự sinh trưởng, phát triển, năng suất và phẩm chất của cây trồng. Vì vậy nhân dân có câu ca : "Công cấy là công bỏ, công làm cỏ là công ăn", nói lên tầm quan trọng của việc chăm sóc cây trồng.

Trên cơ sở đó, GV nêu lên các mục tiêu và yêu cầu cần đạt được cho HS nắm vững. Sau đó lần lượt trình bày các nội dung của bài.

2.2. Hoạt động 2. Tìm hiểu kĩ thuật làm cỏ, vun xới, tỉa, dặm cây

GV nêu câu hỏi để HS trả lời về mục đích của việc vun xới là gì ? Hướng dẫn HS lựa chọn các mục đích đã được ghi trong SGK. Trong 5 mục đích, chỉ có mục đích "Diệt sâu bệnh hại" là không đúng, cho HS ghi vào vở các mục đích. Tiếp đó GV nhấn mạnh một số điểm cần chú ý khi làm cỏ, vun xới cho cây :

- + Làm cỏ, vun xới phải kịp thời.

- + Không làm tổn thương cho cây và bộ rễ.
- + Cần kết hợp với các biện pháp bón phân, bấm ngọn, tỉa cành, trừ sâu, bệnh.

2.3. Hoạt động 3. Tìm hiểu kĩ thuật tưới, tiêu nước

Trong nội dung này GV cần nhấn mạnh mấy ý sau :

– Mọi cây trồng đều rất cần nước để vận chuyển chất dinh dưỡng đi nuôi cây, nhưng mức độ yêu cầu về nước khác nhau đối với từng cây và các thời kì sinh trưởng.

Để làm rõ ý này, GV cho HS tìm các ví dụ để minh họa về mức độ yêu cầu nước của các loại cây : cây trồng cạn (ngô, rau), cây trồng nước (lúa...).

– Cây cần nước nhưng quá nhiều nước cũng gây tác hại. Do vậy phải kết hợp tưới và tiêu nước bằng hệ thống kênh mương hợp lí. Cho HS nêu ví dụ về hệ thống kênh mương ở địa phương để minh họa.

– Về phương pháp tưới cần giới thiệu cho HS nắm được cách tưới. Sau đó quan sát các hình trong SGK, ghi đúng tên các phương pháp tưới phổ biến trong sản xuất vào vở (hình 30a : tưới ngập, hình 30b : tưới vào gốc cây, hình 30c : tưới thấm, hình 30d : tưới phun mưa).

2.4. Hoạt động 4. Giới thiệu cách bón thúc phân cho cây trồng

GV cho HS nhắc lại những kiến thức về cách bón phân cho cây (bài 9 chương I). GV nhấn mạnh về quy trình bón thúc phân và giải thích vì sao phải bón phân hoại (chất dinh dưỡng được phân giải ở dạng dễ tiêu, cây hút dễ dàng đáp ứng kịp thời sự sinh trưởng, phát triển).

2.5. Hoạt động 5. Tổng kết bài học

- GV gọi 1 – 2 HS đọc phần "*Ghi nhớ*".
- GV hệ thống lại các yêu cầu và nội dung chăm sóc cây trồng. Sau đó cho HS nhắc lại.
- GV dặn dò HS trả lời các câu hỏi cuối bài và chuẩn bị cho bài 20 SGK.